

عنوان مقاله:

پیشینه تاریخی کاریز باغان (حیدرآباد) و فن آوری متاثر از سخت کوشی ساکنان استان بوشهر

محل انتشار:

کنفرانس بین المللی قنات (سال: 1384)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

محمدهادی روحیان - کارشناس ارشد منابع آب، عضو هیئت علمی بخش تحقیقات آبخیزداری مرکز تحقیق

هادی دل افکار - کارشناس آبیاری، کارشناس بخش تحقیقات آبخیزداری مرکز تحقیقات کشاورزی و

سیدموسی صادقی - کارشناس ارشد جنگلداری، عضو هیئت علمی و رئیس مرکز تحقیقات کشاورزی و منا

ناصر فرار - کارشناس ارشد حشره شناسی، عضو هیئت علمی بخش تحقیقات منابع طبیعی مرکز تح

خلاصه مقاله:

آب، مایه حیات همواره یکی از ضروریات بقا بشر در طول قرون و اعصار گذشته بوده است. از دیرباز انسان با استفاده از قدرت تفکر و تعقل خود به دنبال روشهای متفاوت استحصال آب بوده تا بتواند علاوه بر افزایش کمیت منابع آبی که در اختیار می گیرد، کیفیت مناسب توام با توجیه اقتصادی لازم را نیز داشته باشد. هنر استحصال آب یکی از جنبه های زندگی بشر است که انسان نه از سر تفنن که به دلیل نیاز حیاتی خود به آن روی آورده است و متناسب با پیشرفت تمدن بشر، شیوه های استحصال آب تغییر کرده و همواره در حال گسترش است. احداث کاریز یکی از روشهای متداول تامین آب است که ابداع آب بدست ایرانیان هزاران سال پیش صورت گرفته است. کاربرد کاریز در مناطق خشک و نیمه خشکی چون نواحی مرکزی و جنوبی ایران که از نقطه نظر تامین آب سطحی و یا زیر زمینی مناسب در فصول گرم و خشک سال در محدودیت می باشند یکی از راهکارهایی بوده که ایرانیان برای نجات خود از شرایط سخت و بحرانی طبیعی پیش گرفته اند. استفاده از نیروی ثقل زمین در هدایت آب از نقاط مرتفع در کوهپایه ها به سوی اراضی پست در دشتهای کم ارتفاع، اصل علمی اساسی در طراحی و احداث کاریزها بوده است. تراز یابی دقیق و طراحی مجاری پوشش دار جریان آب در زیر زمین با استفاده از چاهکهای حد واسط (میله) - که همه در سایه همت بلند پیشینیان توسط نیروی دست انسان حفر گردیده است - ضامن احداث هزاران کاریزی است که سالها پیش حفر شده و برخی از آنها هنوز در نقاط مختلف کشور فعال مانده و مورد استفاده کشاورزان قرار می گیرد. احداث کاریز در استان بوشهر نیز که در ناحیه جنوبی ایران قرار دارد به دلیل محدودیت منابع آب سطحی موجود مورد توجه ساکنان این منطقه بوده است. یکی از مناطق استان که سابقه بیش از هزار ساله تمدن در آن مشهود است دشت باغان در بخش جنوب شرقی استان بوشهر از توابع شهرستان دشتی می باشد. کاریز حیدرآباد یکی از چند رشته کاریزی است که در منطقه احداث شده است. این کاریز با طول 8400 متری مجرای حفاری شده جهت انتقال آب (گالری)، با شیوه ای کاملاً متمایز از روشهای معمول استحصال آب در کاریز، انتقال آبشیرین از منبع رودخانه باغان تا دشت باغان را بنا به باور مردم محلی از زمان «گبرا» میسر نموده است. آنچه در احداث این کاریز قدیمی حائز اهمیت است آبیگری از رودخانه، حفاظت از مجاری کاریز با مواد پوشاننده ساروجی و فن آوری سیفونهای معکوس در عبور آب از مجرای کاریز به هنگام برخورد کاریز با ابراهه های طبیعی می باشد. در این مقاله ضمن معرفی پیشینه تاریخی بیش از هزار ساله کاریز حیدرآباد فن آوری انتقال آب از سرچشمه تا مظهر کاریز به طول 8400 متر و با استفاده از 366 حلقه میله مورد بحث قرار خواهند گرفت.

کلمات کلیدی:

کاریز، حیدرآباد، باغان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/33118>

